

# การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ

วรรณช เกียรติพงษ์ถาวร

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บหมายถึง การนำผู้บาดเจ็บออกจากบริเวณที่เกิดเหตุให้พ้นจากอันตราย และหรือ นำส่งโรงพยาบาลต่อไป โดยวิธีการที่เหมาะสม

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ เป็นขั้นตอนการช่วยเหลือที่สำคัญซึ่งผู้ช่วยเหลือ จำเป็นต้องมี ประสิทธิภาพ ความรู้ความเข้าใจ ในหลักวิธีการเคลื่อนย้ายอย่างถูกต้อง ทั้งนี้การเลือกวิธีการเคลื่อนย้ายวิธีใด ย่อมขึ้นอยู่กับเหตุการณ์สถานที่ผู้ได้รับบาดเจ็บ จำนวนผู้ช่วยเหลือ และวัสดุที่จะนำมาใช้ประกอบการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ ซึ่งจะช่วยให้การเคลื่อนย้ายเป็นไปอย่างเหมาะสม รวดเร็ว และลดอันตรายแทรกซ้อนจากการเคลื่อนย้ายที่อาจนำผู้บาดเจ็บไปสู่ความพิการ หรือถึงแก่กรรมได้

## หลักการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ

ผู้ช่วยเหลือซึ่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยบรรเทาสาธารณภัย หรืออาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้ประสบเหตุการณ์ก็ตาม ในการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บอาจต้องทำขณะที่ยังนอนราบ หรือยังไม่สงบลงก็ตาม ผู้ช่วยเหลือจะต้องประเมินสถานการณ์โดยรอบก่อนการเข้าช่วยเหลือเพื่อความปลอดภัยของผู้ช่วยเหลือด้วย
2. ผู้ช่วยเหลือจะต้องมีสติ ปฏิบัติการอย่างรวดเร็วมีไหวพริบดี
3. ต้องประเมินผู้บาดเจ็บก่อนการเคลื่อนย้ายเสมอ โดยประเมินถึงความรู้สึกตัว ชีพจร และการหายใจ ถ้ามีภาวะที่อาจถึงแก่ชีวิต เช่น หมอศตติ หูดหายใจ คล่าชีพจรที่คอไม่ได้ ควรช่วยฟื้นคืนชีพก่อน ถ้าพบว่ามีภาวะตกเลือดต้องทำการห้ามเลือด ถ้ามีภาวะกระดูกหักต้องเข้าเฝือกชั่วคราวก่อนเช่นกัน
4. ทำต่าง ๆ ในการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บจะใช้ในกรณีฉุกเฉิน เพื่อให้พ้นจากที่เกิดเหตุ อย่างไรก็ตามทำที่ใช้ควรเหมาะสมกับสถานการณ์ และลักษณะการบาดเจ็บด้วย เช่น
  - 4.1 ผู้บาดเจ็บที่รุนแรง และหรือไม่รู้รู้สึกตัว ควรเคลื่อนย้ายในท่านอนตะแคง
  - 4.2 ผู้บาดเจ็บบริเวณทรวงอก ท่านอนจะทำให้หายใจไม่สะดวก ควรให้อยู่ในท่านั่ง
  - 4.3 ผู้บาดเจ็บต่อกระดูกสันหลัง ต้องให้อยู่ในท่านอนราบบนพื้นแข็ง ๆ

5. ผู้บาดเจ็บที่รุนแรงถึงชีวิต ต้องตัดสินใจเคลื่อนย้ายไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุดก่อน สำหรับรายที่ได้รับการปฐมพยาบาลแล้ว และไม่รุนแรง ไม่ต้องรีบเร่งเคลื่อนย้าย ให้รอรถพยาบาลมารับได้
6. การจัดผู้บาดเจ็บขึ้นรถพยาบาล ต้องระวังอย่าให้เกิดการกระทบกระแทก จนเกิดบาดเจ็บซ้ำเติมได้
7. ต้องส่งผู้บาดเจ็บทุกรายไปพบแพทย์ อย่างสงสัยว่าผู้บาดเจ็บคงไม่เป็นอะไรมาก
8. ขณะเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ ควรสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด ถ้าผู้บาดเจ็บหยุดหายใจ ต้องช่วยฟื้นคืนชีพระหว่างนำส่งด้วย

### วิธีปฏิบัติการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บสามารถจำแนกออกเป็น 2 วิธีการ ดังนี้

1. การเคลื่อนย้ายโดยปราศจากอุปกรณ์ช่วย
2. การเคลื่อนย้ายโดยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์

**การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บโดยไม่ใช้อุปกรณ์** อาจมีเจ้าหน้าที่เข้าทำการเคลื่อนย้ายเพียงหนึ่งคน สองคน หรือมากกว่าสองคนขึ้นไปก็ได้ ซึ่งอาจใช้อุปกรณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ ช่วยบ้าง

**วิธีปฏิบัติการเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือหนึ่งคน** ประกอบด้วยท่าต่าง ๆ ดังนี้

- ก. วิธีพยุงเดิน
- ข. วิธีอุ้มกอดด้านหลัง
- ค. วิธีอุ้มคล่อมหลัง หรืออุ้มทาบหลัง หรือให้เกาะหลัง
- ง. วิธีอุ้มแบกบนบ่า
- จ. วิธีให้ขี่หลัง
- ฉ. วิธีแบกด้วยตะโพก
- ช. วิธีแบกให้หลังชนหลัง
- ซ. วิธีอุ้มลากลงบันได
- ฅ. วิธีคลานลากด้วยคอ
- ญ. วิธีคลานราบโดยใช้เข็มขัด
- ฎ. วิธีลากด้วยเสื้อ
- ฏ. วิธีแบกไว้บนหลังโดยใช้เข็มขัด

**วิธีปฏิบัติการเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือสองคน**

- ก. วิธีพยุงเดินด้วยคนสองคน
- ข. วิธีอุ้มคู่ประสานแครง
- ค. วิธีการนั่งบนสามมือประสานกัน
- ง. วิธีการนั่งบนสี่มือประสานกัน
- จ. วิธีอุ้มกอดหลัง หรือการยกหน้าและหลัง
- ฉ. วิธีการแบกโดยให้หลังชนหลัง
- ช. วิธีอุ้มเคียง

**วิธีปฏิบัติการเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือมากกว่าสองคน ประกอบด้วยท่าต่าง ๆ ดังนี้**

- ก. วิธีอุ้มเคียงด้วยคน 4 คน
- ข. วิธีการเคลื่อนย้ายด้วยมือ 8 คน

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บโดยใช้อุปกรณ์ช่วยนั้น สามารถดัดแปลงเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่พอหาได้ในสถานที่ที่เกิดเหตุมาใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

- ก. วิธีลากด้วยผ้าห่ม
- ข. วิธีการเคลื่อนย้ายโดยใช้เก้าอี้
- ค. วิธีการเคลื่อนย้ายด้วยเปลหาม

**วิธีพยุงเดิน (Supporting Carry) [mamboeasy.psu.ac.th/~eaksit.e/rescue/ems.php](http://mamboeasy.psu.ac.th/~eaksit.e/rescue/ems.php)**



พยุงเดินด้วยคน 1 คน



พยุงเดินด้วยคน 2 คน

วิธีนี้ใช้สำหรับผู้บาดเจ็บเล็กน้อย และมีสติช่วยตัวเองได้ เช่น ข้อเท้าแพลง หรือเคล็ด บาดเจ็บ หัวเข่า กระดูกแขนหัก ตาเจ็บ หรือปิดตาไว้ ผู้ช่วยเหลือจะเข้าทางข้างที่ผู้ประสบภัยได้รับบาดเจ็บ และจับมือข้างนั้นพาดบ่าผู้ช่วยเหลือ มืออีกข้างหนึ่งของผู้ช่วยเหลือรั้งเอาผู้บาดเจ็บไว้

#### วิธีพยุงเดิน

- (1) ผู้ช่วยเหลือเข้าประคองผู้ประสบเหตุในด้านตรงข้ามกับที่บาดเจ็บ
- (2) จับมือของผู้ประสบเหตุที่ไม่ได้บาดเจ็บมากคล้องคอผู้ช่วยเหลือไว้
- (3) พยุงผู้ป่วยเดินอย่างระมัดระวัง

#### วิธีอุ้มกอดด้านหน้า (Arms Carry)

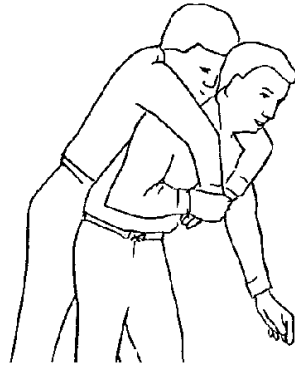


วิธีนี้เหมาะสำหรับผู้บาดเจ็บตัวเล็ก ผู้ช่วยเหลือต้องแข็งแรงพอที่จะอุ้มได้ และใช้กับผู้บาดเจ็บที่รู้สึกตัวแต่เดินไม่ได้ หรือไม่รู้สึกร่าง และต้องไม่บาดเจ็บเกี่ยวกับกระดูกสันหลังหรือขาหัก

#### วิธีการอุ้มกอดด้านหน้า

- (1) คุณเข้าไปให้ผู้ประสบเหตุนั่งบนเข่าของผู้ช่วยเหลือ
- (2) ผู้ช่วยเหลือสอดมือเข้าไปใต้เข่าของผู้ประสบเหตุ แล้วผู้ช่วยเหลือลุกขึ้นพาไปยังจุดหมายอย่างระมัดระวัง

**วิธีอุ้มทาบหลัง\_ (Pack- Strap Carry)**

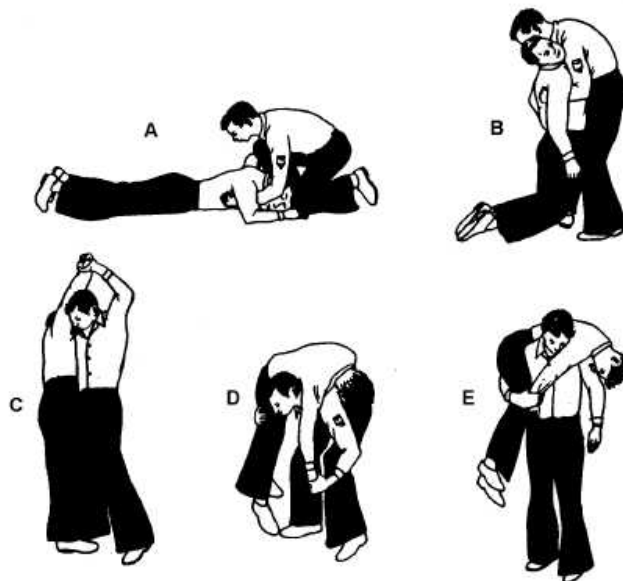


วิธีนี้ใช้ได้กับผู้บาดเจ็บที่รู้สึกตัว สามารถยืนได้เองแต่เดินไม่ได้ เช่น ข้อเท้าแพลงหรือเคล็ด และยังเหมาะสำหรับแบกผู้บาดเจ็บที่หมดสติ และมีรูปร่างใหญ่กว่าได้ดี แต่ต้องไม่ได้รับบาดเจ็บเกี่ยวกับกระดูกสันหลัง ผู้ช่วยเหลือยึดมือทั้งสองข้างของผู้บาดเจ็บที่วางพาดบนไหล่ทั้งสองของผู้ช่วยเหลือไว้เพียงมือเดียว อีกมือของผู้ช่วยเหลือจะแกว่งได้อิสระเพื่อคลำหาทาง หรือจับสิ่งยึดมั่นต่าง ๆ หรือจะยึดไว้ได้เข้าผู้บาดเจ็บก็ได้

**วิธีการอุ้มทาบด้านหลัง**

- (1.) ผู้ช่วยเหลือจับให้ผู้ประสบเหตุยืนทางหลังของตนเอง
- (2.) ผู้ช่วยเหลือจับแขนทั้งสองข้างของผู้ประสบเหตุคร่อมไหล่แล้วแบกไป

**วิธีอุ้มแบกบนบ่า (Fireman's Carry)**



วิธีนี้ใช้สำหรับผู้บาดเจ็บที่หมดสติ ผู้ช่วยเหลือมีกำลังที่จะแบกได้ และต้องแบกไปยังที่ปลอดภัยในระยะไกล

**วิธีอุ้มแบก**

- (1.) จับผู้ประสบเหตุให้นอนราบ ผู้ช่วยเหลือคุกเข่าพุงผู้ป่วยยื่นขึ้น
- (2.) ใช้มือทั้งสองข้างโอบรอบเอวผู้ประสบเหตุ
- (3.) แบกผู้ประสบเหตุไว้บนบ่าไหล่ข้างที่ถนัดแล้วนำผู้ประสบเหตุไปทำการปฐมพยาบาลทันที
- 3.) วิธีอุ้มกอดคอด้านหน้าและอุ้มทาบด้านหลังเหมาะสำหรับผู้ประสบเหตุที่มีรูปร่างเล็กกว่าผู้ช่วยเหลือ

**วิธีให้จ้ำหลัง (Saddle Back Carry)**



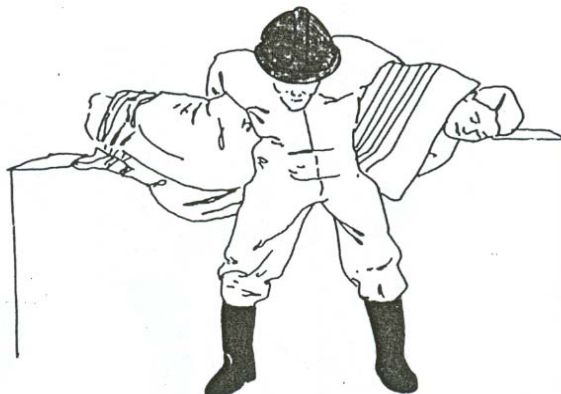
ถูกต้อง



ไม่ถูกต้อง

ท่านเป็นที่นิยมใช้และรู้จักกันทั่วไป ใช้ในกรณีที่ผู้ประสบภัยยังมีสติสามารถยึดเหนี่ยวได้ ซึ่งในท่านี้ต้องให้ผู้ประสบภัยอยู่บนหลังผู้ช่วยเหลือ เพื่อจะได้รับน้ำหนักตัวผู้ประสบภัยไว้บนตะโพก และเท้าของผู้ช่วยเหลือได้อย่างมั่นคง และถ้าผู้ประสบภัยหมดสติไปก็ยังสามารถยึดและพุงไว้บนหลังได้ แต่ถ้าอยู่ในท่าไม่ถูกต้องแล้วอาจพลัดตกได้ง่าย

**วิธีแบกด้วยตะโพก (Nurse Carry)**



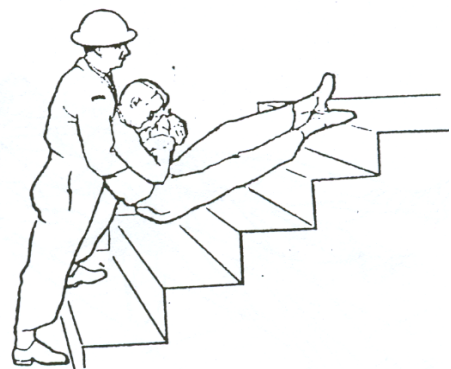
วิธีนี้ใช้ในกรณีที่ผู้ประสบภัยนอนอยู่บนเตียง โดยเฉพาะในโรงพยาบาล เป็นท่าที่ใช้ได้ดีในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้รวดเร็ว ผู้ช่วยเหลือสามารถแบกได้แม้ผู้ประสบภัยจะมีน้ำหนักมาก

**วิธีแบกให้หลังชนหลัง (Back lift and Carry)**



วิธีนี้ใช้ได้ดีในผู้ประสบภัยตัวใหญ่ น้ำหนักมากกว่า และต้องการให้ปวดขยายได้เต็มที่ เพื่อให้หายใจได้คล่อง และยังช่วยลดการจุกเสียด ท่านี่ผู้ประสบภัยจะต้องมีสติดีพอจะยืนได้ด้วยขาข้างใดข้างหนึ่งก็ได้

**วิธีอุ้มลากลงบันได (Fireman's Dray หรือ Removal Downstair Method)**



วิธีอุ้มลากลงบันไดนี้ เป็นวิธีการเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยลงบันไดในกรณีที่ไม่สามารถอุ้มแบกลงบันได เพราะผู้ประสบภัยน้ำหนักมาก รูปร่างใหญ่กว่า และควรผูกข้อมือทั้งสองของผู้ประสบภัยไว้

ด้วยกัน จะช่วยยึดเหนี่ยวได้มั่นคงขณะเคลื่อนย้าย วิธีนี้อาจใช้สำหรับกรณีอื่นก็ได้ไม่เฉพาะการลงบันไดเท่านั้น

**วิธีคลานลากด้วยคอ (Fireman's Crawl)**



วิธีนี้ใช้กับผู้ประสาบภัยที่หมดสติ น้ำหนักมาก ต้องเคลื่อนย้ายผ่านสถานที่คับแคบ ลุกขึ้นไม่ได้ หรือในกรณีอัมพฤกษ์ ออกซิเจนมีน้ำหนักมาก จะลงมาอยู่ในระดับพื้นมากกว่าบริเวณที่สูงขึ้นไป ซึ่งส่วนมากจะเป็นควันไฟ ดังนั้นผู้ช่วยเหลือจึงไม่สามารถจะลุกขึ้นได้ เพราะจะสูดสำลักควันไฟเป็นอันตรายได้ ทำนี้ไม่เหมาะสำหรับผู้บาดเจ็บกระดูกสันหลังหัก หรือแม้เพียงสงสัยก็ตาม

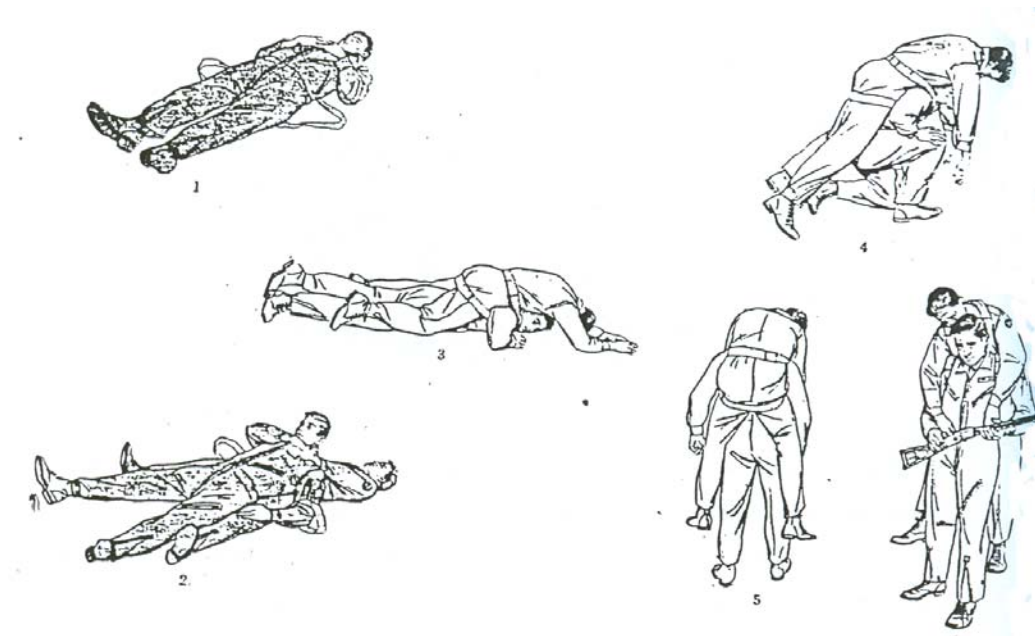
**วิธีคลานราบโดยใช้เข็มขัด (Pistol Belt Drag)**



วิธีนี้ใช้เช่นเดียวกับวิธีคลานลากด้วยคอ แต่ถ้าผู้ประสาบภัยน้ำหนักมาก ตัวใหญ่มักใช้ไม่ค่อยได้ผล และจะใช้สำหรับเคลื่อนย้ายในระยะใกล้ๆ เท่านั้น

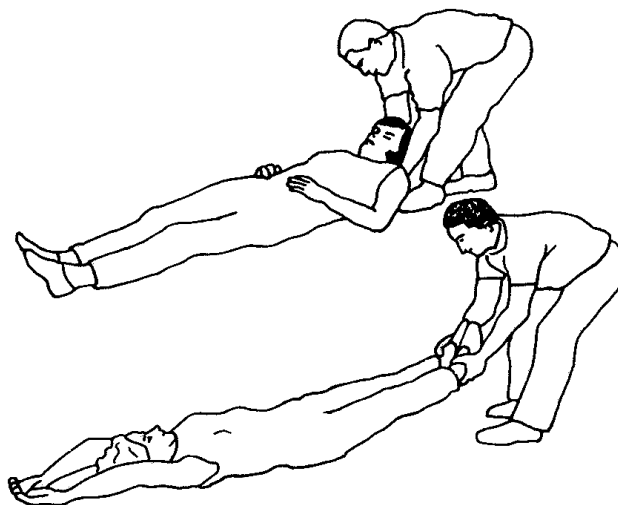


**วิธีอุ้มแบกไว้บนหลังโดยใช้เข็มขัด (Pistol Belt Carry)**



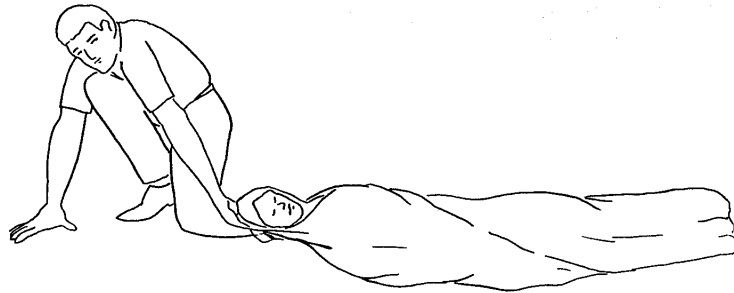
วิธีนี้ใช้แบกผู้ประสบภัยได้มั่นคงดีและสะดวก ขนย้ายไปได้ระยะไกล ผู้ประสบภัยจะถูกรัดไว้บนหลังของผู้ช่วยเหลือ จึงไม่เลื่อนตกลงมา นอกจากนี้ผู้ช่วยเหลือยังมีมือว่างที่จะใช้ประโยชน์อื่นๆ ได้

**วิธีลากด้วยเสื่อ (Cloths Dray)**



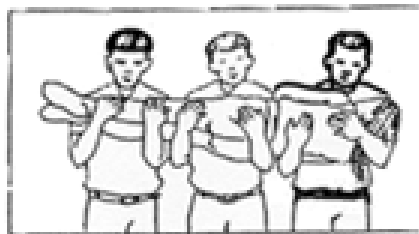
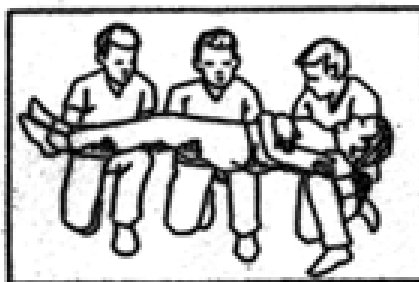
ลากด้วยเสื่อ และลากด้วยเท้า

วิธีนี้คล้ายกับวิธีคลานราบโดยใช้เข็มขัด เพียงแต่ใช้มือจับคอเสื้อของผู้ประสบภัยแทน และคลานราบไป ทำนี้ใช้ได้กับผู้ประสบภัยตัวใหญ่ น้ำหนักมาก ข้อควรระวัง คือ มือผู้ช่วยเหลือต้องรองศีรษะผู้ประสบภัยไว้ เพื่อป้องกันการกระแทกกับพื้น และระวังอย่าให้คอเสื้อรัดคอผู้ประสบภัยด้วย ทำนี้อาจใช้ผ้าห่มช่วยโดยให้ผู้ประสบภัย นอนบนผ้าห่มและลากไป (The Blanket Dray)



ลากด้วยผ้าห่ม

**วิธีอุ้มเคียง (Three man Arms Carry)**



วิธีนี้ใช้กับผู้ประสบภัยทั้งหมดสติ เป็นลม และต้องการให้พ้นทางแคบ ๆ ในระยะทางสั้น ๆ เพื่อขึ้นเปลหามต่อไป ทั้งนี้จะไม่ใช้ยกผู้ประสบภัยที่สงสัยว่ามีกระดูกสันหลังหักโดยเด็ดขาด

### วิธีการอุ้มเคียง

- (1.) ผู้ประสบเหตุอยู่ในท่านอนหงาย ถ้ารู้สึกตัวให้เอามือกดอก ถ้าไม่รู้สึกตัวให้ตรึงมือไว้ ผู้ช่วยเหลือทั้งสามคนนั่งคุกเข่าเรียงกันทางด้านข้างของผู้ประสบเหตุ
- (2.) ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 บอกให้ผู้ช่วยเหลือทั้งหมด "เตรียมยก"
- (3.) ผู้ช่วยเหลือทุกคนคุกเข่าหนึ่งข้างให้เหมือนกัน และชิดตัวผู้ประสบเหตุให้มากที่สุด โดยคนที่ 1 จะอยู่บริเวณไหล่ คนที่ 2 จะอยู่บริเวณสะโพก คนที่ 3 จะอยู่บริเวณเข่า แล้วทุกคนชูมือออกมาอยู่ในตำแหน่งที่จะสอดเข้าไปใต้ตัวผู้ประสบเหตุก่อนสอดมือเข้าไป ดังนี้  
คนที่ 1 ให้ปลายแขนสอดเข้าไประหว่างศีรษะ ต้นคอและไหล่ อีกมือหนึ่งรองรับบริเวณกลางหลัง  
คนที่ 2 มือหนึ่งอยู่บริเวณเอว อีกมือหนึ่งอยู่บริเวณต้นสะโพก  
คนที่ 3 มือหนึ่งอยู่บริเวณต้นขา อีกมือหนึ่งอยู่บริเวณข้อเข่า
- (4.) เมื่อทุกคนสอดมือเข้าไปใต้ตัวผู้ประสบเหตุเรียบร้อยแล้ว ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 สั่งว่า "ยก"
- (5.) ทุกคนยกขึ้นพร้อมกันแล้วพยุงผู้ประสบเหตุไว้บนเข่าข้างที่ชันไว้ โดยไม่ปล่อยแขนรองรับ
- (6.) ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 สั่งว่า "เตรียมลุก" ผู้ช่วยเหลือกระชับร่างกายของผู้ประสบเหตุให้ตะแคงเข้าหาผู้ช่วยเหลือทั้งสาม ให้นำหนักตกลงบริเวณข้อศอก
- (7.) ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 สั่งว่า "ลุก" ทุกคนลุกขึ้นอุ้มผู้ประสบเหตุให้กระชับกับบอกของผู้ช่วยเหลือ
- (8.) ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 สั่งว่า "ก้าวเดิน" ทุกคนก้าวเดินไปข้างหน้าพร้อม ๆ กัน โดยก้าวเท้าซ้ายก่อนมุ่งไปยังที่หมาย
- (9.) ถ้าต้องการให้เลี้ยวซ้ายหรือเลี้ยวขวา ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 จะสั่งว่า "เลี้ยวซ้าย" หรือ "เลี้ยวขวา"
- (10.) เมื่อถึงจุดหมาย ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 สั่งว่า "หยุด" ทุกคนหยุดแล้ววางผู้ประสบเหตุลงในท่ากลับกันกับเวลาพยุงผู้ประสบเหตุขึ้น โดยมีผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 สั่งเป็นระยะ ๆ

### วิธีอุ้มคู่ประสานแคร์ (Two-Man Seat Carry)

[www.tpub.com/.../medical/14295/css/14295\\_138.htm](http://www.tpub.com/.../medical/14295/css/14295_138.htm)

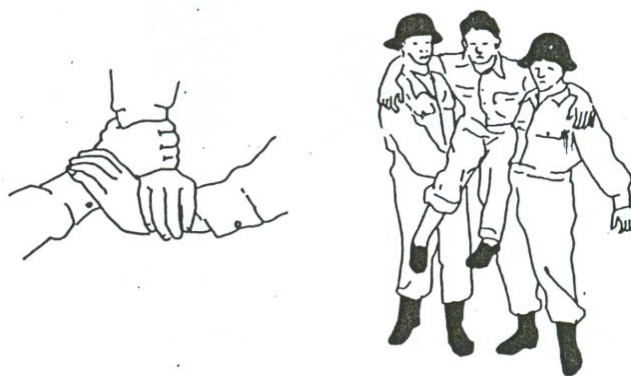


วิธีนี้ใช้กับผู้ประสาบภัยที่เดินไม่ได้ หรือหมดสติ เป็นวิธีที่ดีมากในการอุ้มผู้ประสาบภัย ซึ่งสามารถยึดเหนี่ยวได้มั่นคง และถ้าผู้ประสาบภัยหมดสติก็จะนอนได้อย่างสบาย คล้ายนอนในกระเช้าไม้พลัดตกลงมา

### วิธีการอุ้มคู่ประสานแครง

- (1.) ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 และคนที่ 2 ยืนหันหน้าเข้าหากัน ใช้มือซ้ายของคนี่ 1 จับแขนขวาของผู้ช่วยเหลือคนที่ 2 บริเวณเหนือข้อมือ เช่นเดียวกับมือขวาของผู้ช่วยเหลือคนที่ 2 จับแขนขาของผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 บริเวณเหนือข้อมือให้แน่น
- (2.) มือขวาของผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 จับแขนซ้ายของผู้ช่วยเหลือคนที่ 2 และมือซ้ายของผู้ช่วยเหลือคนที่ 2 จับแขนขวาของผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 ตรงบริเวณใต้ข้อศอกของกันและกัน จะทำให้แขนของผู้ช่วยเหลือทั้งสองคล้ายเป็นที่นั่งและพนักพิง
- (3.) ผู้ช่วยเหลือทั้งสองเข้าหาผู้ประสาบเหตุทางด้านหลัง แล้วคุกเข่าลงหนึ่งข้าง ให้แขนคู่เป็นที่นั่งรองรับบริเวณใต้ก้นของผู้ประสาบเหตุ ให้แขนคู่ที่จับบริเวณใต้ข้อศอกเป็นพนักรองรับหลังของผู้ประสาบเหตุ
- (4.) ผู้ช่วยเหลือรู้สึกตัว ให้ใช้แขนทั้งสองข้างโอบรอบคอผู้ช่วยเหลือทั้งสองข้างไว้ แล้วผู้ช่วยเหลือเลื่อนแขนคู่ที่เป็นที่นั่งเข้าไปที่บริเวณต้นขาของผู้ป่วย พร้อมทั้งยกตัวผู้ประสาบเหตุขึ้นในท่านั่ง ให้หลังผู้ประสาบเหตุพิงอยู่กับแขนคู่ที่เป็นพนักพิง
- (5.) เวลาเดินให้ก้าวขาพร้อม ๆ กัน ถ้าผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 ก้าวขาขวา อีกคนจะต้องก้าวขาซ้าย การอุ้มประสานแครง สามารถทำได้อีกวิธีหนึ่ง คือ ทำที่นั่งด้วยมือสี่มือ ใช้สำหรับกรณีผู้ประสาบเหตุรู้สึกตัวดี แขนทั้งสองข้างใช้การได้ดีแต่ไม่สามารถเดินได้

### วิธีการนั่งบนสามมือประสาน (Three – Handed Seat)



วิธีนี้ผู้ประสาบภัยต้องมีสติดี สามารถยึดเหนี่ยวผู้ช่วยเหลือทั้งสองได้เพราะถ้าหมดสติไปภายหลังอาจพลัดตก จึงไม่สู้ปลอดภัยนัก ข้อดีของวิธีนี้คือผู้ช่วยเหลือจะมีมือว่างหนึ่งมือ เพื่อใช้ประโยชน์ในการคลำหาทาง หรือปกป้องสิ่งกีดขวาง หรือยึดเหนี่ยวให้สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย

วิธีการนั่งบนสี่มือประสาน (Four – Handed Seat)



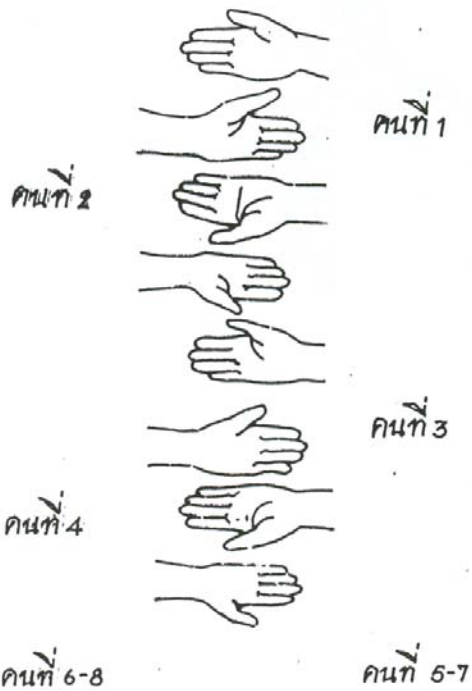
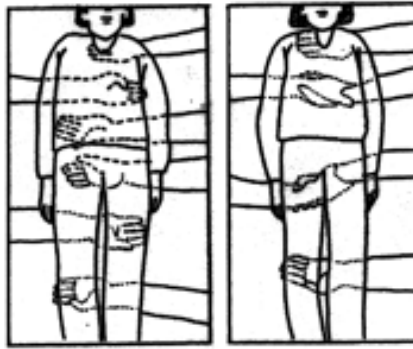
วิธีนี้ใช้กับผู้บาดเจ็บ เช่นเดียวกับวิธีการนั่งบนสามมือประสาน เพียงแต่ผู้บาดเจ็บสามารถนั่งได้สบายกว่า

วิธีอุ้มกอดหลัง (Fore and Aft Method)



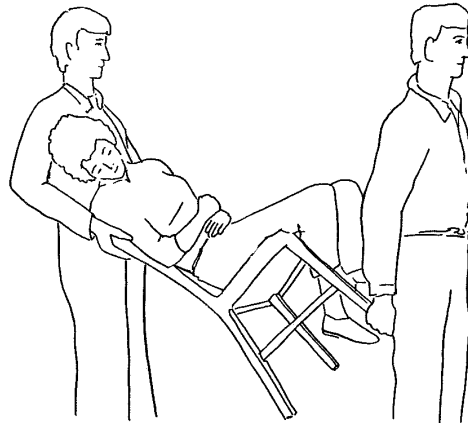
วิธีนี้ใช้กับผู้บาดเจ็บที่ไม่รุนแรง เช่น เป็นลม หรือต้องผ่านทางแคบ ๆ หรือผู้บาดเจ็บที่หมดสติ และน้ำหนักตัวมาก รูปร่างใหญ่ หรือในผู้ป่วยที่มีอาการสาหัส ต้องการเคลื่อนย้ายโดยสะดวก รวดเร็ว มั่นคงแข็งแรง ไม่ต้องการให้พลัดตกลง

### วิธีการเคลื่อนย้ายด้วยมือ 3-8 คน (Three-Eight man Carry of Hands)



การเคลื่อนย้ายด้วยมือผู้ช่วยเหลือ 3-8 คน เป็นวิธีการยกผู้บาดเจ็บที่สงสัยว่ามีกระดูกคอหรือสันหลังหัก ใช้ในกรณีที่มีผู้ช่วยเหลือหลายคน และมีเรี่ยวแรงน้อย เพื่อยกผู้บาดเจ็บขึ้นเปลหามในระยะทางสั้น ๆ

## วิธีการเคลื่อนย้ายโดยใช้เก้าอี้ (Chair Litter หรือ Chair Carry)



วิธีนี้ใช้กับผู้บาดเจ็บที่รู้สึกตัวดี มีบาดแผลบริเวณท้อง ทรวงอก หรือแขนขา หรือต้องการเคลื่อนย้ายในที่แห้ง วิธีนี้เหมาะสำหรับการเคลื่อนขึ้นลงบันได หรือทางแคบ ๆ

วิธีการยกด้วยเก้าอี้ ([www.geocities.com](http://www.geocities.com))

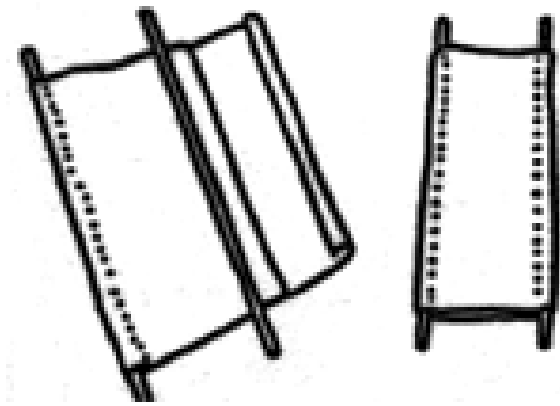
- (1.) ตรวจสอบเก้าอี้ที่จะนำมาใช้ ให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักของผู้ป่วยได้
- (2.) นำเก้าอี้ไปที่ผู้ประสบเหตุ แล้วช่วยอุ้มผู้ประสบเหตุให้นั่งบนเก้าอี้
- (3.) ผู้ช่วยเหลือคนที่อยู่ด้านหลังเก้าอี้จะโยกเก้าอี้ให้พ้นจากพื้นไปทางด้านหลังเล็กน้อย ประมาณ 30 องศา
- (4.) ผู้ช่วยเหลือคนที่อยู่ด้านหน้าเข้าไปยืนหันหลังให้ผู้ประสบเหตุ และยืนระหว่างขาของผู้บาดเจ็บ โน้มตัวก้มไปทางข้างหน้าพร้อมกับเอามือยื่นไปข้างหลัง เพื่อยกมุมขาเก้าอี้ด้านหน้าขึ้น ผู้ช่วยเหลือที่อยู่ด้านหลังยกพนักเก้าอี้ขึ้นจากพื้น
- (5.) เดินไปข้างหน้าในทิศทางที่ต้องการ

## การเคลื่อนย้ายด้วยเปลหาม (Carry with a Stretcher)

การเคลื่อนย้ายด้วยเปลหาม ใช้ประโยชน์ได้กับทุกสถานการณ์ และผู้บาดเจ็บหลายกรณี เช่น กระดูกหัก ซึ้อค บาดเจ็บรุนแรงต่าง ๆ โดยดัดแปลงวัสดุต่าง ๆ มาใช้เป็นเปลหามได้ เช่น

ก. บานประตู ใช้แทนเปลหามได้ดีมาก เพราะแข็งแรง และเหมาะสำหรับผู้บาดเจ็บกระดูกสันหลังหัก

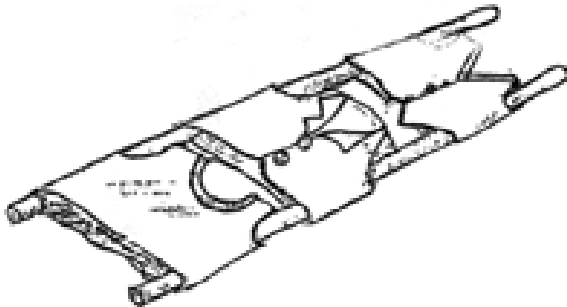
ข. ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน หรือผ้าผืนใหญ่ ๆ



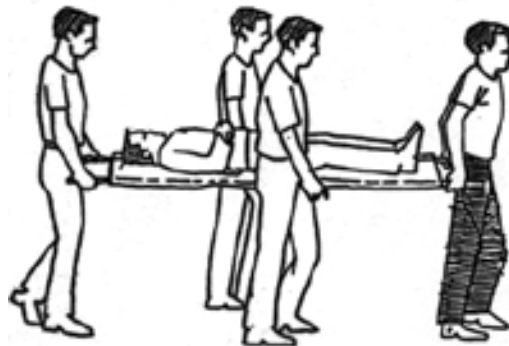
ใช้ผ้าห่มทำเปลหาม

วิธีทำเปลฉุกเฉินจากผ้าห่ม

- (1.) คลี่ผ้าห่มหรือผ้าปูเตียง แบ่งเป็น 3 ส่วนตามยาว ให้ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 3 กว้างเท่ากัน ส่วนที่ 2 กว้างน้อยกว่าส่วนที่ 1 และส่วนที่ 3 (ให้ส่วนที่ 2 กว้างพอที่จะให้ผู้ประสบเหตุนอนได้)
- (2.) ใช้ไม้ 1 อันวางลงบนเส้นแบ่งส่วนที่ 1 แล้วพับผ้าส่วนที่ 1 ปิดไม้ไว้
- (3.) ใช้ไม้อีกหนึ่งอัน วางทับบนชายผ้าส่วนที่ 1 ที่พับซ้อนอยู่บนส่วนที่ 2 ไว้แล้วพับชายผ้าส่วนที่ 3 มาปิดไม้อันที่ 2 ให้ชายผ้าเลยไปถึงไม้อันที่ 1 ก็จะได้เปลดังกล่าว

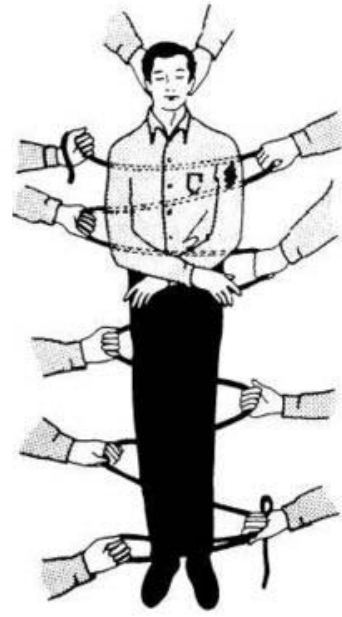
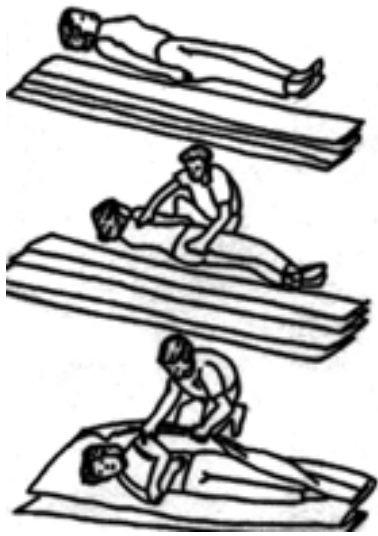


ใช้เสื่อทำเปลหาม



วิธีหามโดยใช้ผ้าห่มทำเปลหาม





การยกด้วยผ้าห่ม หรือ ผ้าปูที่นอน

การยกด้วยเชือก

ค. เสื้อ ผ้าถุง ผ้าขาวม้า ถุงทราย หรือกระสอบ

ง. เชือก ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางขนาด  $\frac{3}{4}$  -  $1\frac{1}{2}$  นิ้ว

### วิธีการยกผู้บาดเจ็บขึ้นเปลหาม

- (1.) ใช้ผู้ช่วยเหลือ 3-4 คน โดยผู้ช่วยเหลือ 3 คนนั่งคุกเข่าข้างเดียวกันกับผู้ประสบเหตุ ผู้ช่วยเหลืออีกหนึ่งคนมาจับเปลไปหาผู้ประสบเหตุ วางเปลไว้ข้างผู้ประสบเหตุ
- (2.) ผู้ช่วยเหลือคนที่ 4 คุกเข่าตรงกันข้ามกับผู้ช่วยเหลือสามคน แล้วให้สัญญาณ "ยก" นำผู้ประสบเหตุวางบนเปล ผู้นำผู้ประสบเหตุจะกดผ้าไว้ไม่ให้หลุดออกจากไม้ทั้งสองอัน
- (3.) การเคลื่อนย้าย ให้ผู้ช่วยเหลือ 2 คนประจำด้านศีรษะของผู้ประสบเหตุ โดยหันหน้าเข้าหาผู้ประสบเหตุ อีก 2 คน ให้ประจำด้านเท้าของผู้ประสบเหตุ หันหน้าออกจากผู้ประสบเหตุ ทุกคนจับขอบเปลคนละมุม และทุกคนต้องนั่งคุกเข่า 1 ข้าง ขาดังไว้ 1 ข้าง
- (4.) ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 ให้สัญญาณ 1 , 2 , 3 "ยก" แล้วยกเปลขึ้นพร้อมกัน โดยให้ทางเท้าของผู้ประสบเหตุเป็นส่วนนำ เพื่อจะให้ผู้ประสบเหตุเห็นทิศทางที่ไปด้วย

### วิธีการยกด้วยฝ่ามือทำเป็นเปลหาม

- (1.) ใช้ผู้ช่วยเหลือ 3-4 คน โดยผู้ช่วยเหลือ 3 คนนั่งคุกเข่าข้างเดียวกันกับผู้ประสบเหตุ ผู้ช่วยเหลืออีกหนึ่งคนมาจับเปลไปหาผู้ประสบเหตุ วางเปลไว้ข้างผู้ประสบเหตุ
- (2.) ผู้ช่วยเหลือคนที่ 4 คุกเข่าตรงกันข้ามกับผู้ช่วยเหลือสามคน แล้วให้สัญญาณ "ยก" นำผู้ประสบเหตุวางบนเปล นำหนักผู้ประสบเหตุจะกดฝ่าไว้ไม่ให้หลุดออกจากไม้ทั้งสองอัน
- (3.) การเคลื่อนย้าย ให้ผู้ช่วยเหลือ 2 คนประจำด้านศีรษะของผู้ประสบเหตุ โดยหันหน้าเข้าหาผู้ประสบเหตุ อีก 2 คน ให้ประจำด้านเท้าของผู้ประสบเหตุ หันหน้าออกจากผู้ประสบเหตุ ทุกคนจับขอบเปลคนละมุม และทุกคนต้องนั่งคุกเข่า 1 ข้าง ขาดังไว้ 1 ข้าง
- (4.) ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 ให้สัญญาณ 1 , 2 , 3 "ยก" แล้วยกเปลขึ้นพร้อมกันโดยให้ทางเท้าของผู้ประสบเหตุเป็นส่วนนำ เพื่อจะให้ผู้ประสบเหตุเห็นทิศทางที่ไปด้วย

การหามเปล โดยปกติต้องเอาเท้าผู้ประสบเหตุไปก่อน ยกไว้ในกรณีต่อไปนี้

- (1.) ขึ้นเขา ขึ้นบันได ต้องเอาศีรษะไปก่อน เว้นแต่ผู้ประสบเหตุที่มีบาดแผลที่ขา
- (2.) ลงเขา ลงบันได ถ้าหากผู้ประสบเหตุขาเจ็บต้องนำศีรษะลงก่อน แต่ถ้ามีบาดแผลที่ศีรษะให้นำเท้าลงก่อน
- (3.) ถ้านำผู้ประสบเหตุใส่รถพยาบาล ต้องเอาส่วนศีรษะเข้าไปก่อน
- (4.) นำผู้ป่วยขึ้นเตียง ต้องเอาศีรษะไปก่อน